

Beszámoló
a Magyar Könyvtárosok Egyesülete
Műszaki Könyvtáros Szekciójának
1976-ben végzett munkájáról*

Az MKE Műszaki Könyvtáros Szekció (továbbiakban szekció, vagy MKSZ) 1976-ban az 1975. évi taggyűlés által jóváhagyott *munkaprogram, költségvetés és határozati javaslatok* szerint végezte munkáját. A munkaprogramtól kisebb eltérések az időközben felmerült igények és személyi okok miatt következtek be.

1. Szervezeti kérdések

A szekció működését 7 tagú vezetőség irányította az alábbi összetételben:

Vajda Erik – elnök
Böjtös Árpád – alelnök
Bauer József – titkár
Cserey Lászlóné – sajtófelelős
Csillagné Szamosi Lia – továbbképzési felelős
Pröhle Éva – gazdasági felelős
Szabó Julianna – rendezvényfelelős.

A vezetőség szükség szerint – az év folyamán összesen öt alkalommal – ülésezett. Az üléseken a

következő időszakban megoldandó feladatokat tárgyalták meg a vezetőség tagjai és meghatározták az egyes vezetőségi tagok ezekkel kapcsolatban ellátandó feladatait.

2. A szekció tagsága és a tagság részvétele a munkában

A beszámolási időszakban a szekciónak az előző beszámolási időszak végén 428 főt kitevő tagsága törlés miatt 13 fővel csökkent és új belépések miatt 100 fővel emelkedett; a beszámoló készítésének időpontjában 515 főt tett ki.

A taglétszám 100 fővel történt emelkedése igen öröndetes és bizonyítja a szekció tevékenységének, munkájának népszerűségét, azt, hogy a szekció valóságos társadalmi igénynek tesz eleget tevékenységével.

A *tagság aktivitása* a tárgyidőszakban lényegében változatlan volt. A rendezvényeken résztvevők abszolút száma a tagok létszámnövekedésével emelkedett, de az arányokban lényeges változás nem történt. A rendezvények felsorolását és a résztvevők számát az *1. melléklet* tartalmazza. A rendezvények látogatottságát nagymértékben emelte, hogy számos közös rendezvényt is tartottunk. A szekció-tagok – egyetlen kirívó esettől eltekintve – általában 50 és 100 fő közötti létszámban jelentek meg a rendezvényeken.

1. melléklet

Az MKE Műszaki Könyvtáros Szekció rendezvényei

Kelet	Az összejevetel jellege/témája	Előadó/vitavezető	OMKDK	Jelen volt		Összesen
				MKSZ tag	Más szervezet tagja és vendég	
1976. I. 8.	A Monografikus Kiadványok Nemzetközi Szabványos Bibliográfiai Leírása – ISBD(M) és az Általános Nemzetközi Szabványos Bibliográfiai Leírás – ISBD(G). Előadás és vita ^{1/}	Michael Gorman (British Library)	OMKDK	27	56	83
I. 22.	A szakkönyvtárak szerepe a nemzetközi és nemzeti információs rendszerekben (az 1975-ben megrendezett nemzetközi szeminárium anyagának összefoglalása). Előadás és vita	Vajda Erik	OMKDK	65	8	73
II. 19.	Mikromásolatok szerepe a könyvtári és tájékoztatási munkában (beszerzés, készítés, feldolgozás, tárolás, használat). Előadás és vita	Tökés László Dezső László	OMKDK	51	5	56
III. 18.	Tájékoztatás a tájékoztatásról (a könyvtárosok és információs szakemberek szakmai tájékoztatásának forrásai, hazai és nemzetközi rendszerei). (Beszámolók és vita). Előzetes tájékoztatás a főiskolai államvizsgáról.	Dr. Szepesváry Tamás, Gerő Zsoltné	OMKDK	46	9	55

^{1/} A rendezvényt nem a szekció szervezte, annak lebonyolításához csatlakozott.

Kelet	Az összejevetel jellege/témája	Előadó/vitavezető	Hely	Jelen volt		
				MKSZ tag	Más szervezet tagja és vendég	Összesen
IV. 9.	Tudományos és műszaki filmek és más audio-vizuális dokumentumok könyvtári és tájékoztatási hasznosítása (beszerzés, feldolgozás, tájékoztatás, szolgáltatás.) Előadás és vita	Dr. Nagy Guidó	OMKDK	23	1	24
V. 20.	A bibliográfiai leírás (címleírás, katalógizálás) fejlődési irányai és jelenlegi nemzetközi, ill. hazai helyzete. Előadás és vita	Fügedi Péterné	OSZK	86	87	173
VI. 17.	<i>A termékinformációs dokumentumok (gyártmányismertető) és hasznosításuk</i> (előadások és vita kihelyezett rendezvény keretében). (Csatlakozó tapasztalatcserék: a KLTE Központi Könyvtárának, valamint a Debreceni Agrártudományi Egyetem Könyvtárának megismerése)			49	14	63
	1. A termékinformációs dokumentumok fogalma, jelentősége, helye a szakirodalmi dokumentumok között. Beszerzési, feldolgozási, tájékoztatási szolgáltatási problémák.	Vajda Erik				
	2. A vállalati irodalom NTMIR-en belüli alrendszerének keretében magyar részről (KLTE) végzett munkák összefüggése a nemzetközi, országos, ill. helyi információs rendszerekkel	Dr. Csüry István				
	3. A KLTE vállalati irodalom részlegének munkája	Dr. Pukánszky Béláné				
	4. A KLTE Központi Könyvtárának bemutatása	Dr. Csüry István				
	5. A Debreceni Agrártudományi Egyetem Könyvtárának bemutatása	Bilincsi Lajos				
VIII. 18.	A szakkönyvtárosok képzésének aktuális kérdései (a főiskolai államvizsga; a 2 és fél éves szaktanfolyam jövője stb.) (Vitaülés) a vándorgyűlés keretében.	Tájékoztatót adott: Futala Tibor; vitavezető: Vajda Erik		46	48	94
IX. 13.	A bibliográfia és használói; kapcsolatok a bibliográfiai készítői, kezelői és olvasói között (német nyelvű előadás).	Dr. Dieter Schmidmaier (Bergakademie Freiberg)	OMKDK	16	3	19
IX. 16.	Az ötödik ötéves terv, különös tekintettel a megváltozott szabályozórendszerre és a költségvetést érintő takarékosági intézkedésekre. Ezek várható hatása a könyvtárügyre és tájékoztatásügyre (előadás).	Dr. Koronczai Miklós				
	Ismertetés új tájékoztatási szolgáltatásokról:					
	OMKDK – TIGIT	Roboz Péter	OMKDK			
	ÉTK – gyorsinformáció, világszínvonal-áttekintés stb.	Dr. Kovács Tibor		53	4	57

Kelet	Az összejevetel jellege/témája	Előadó/vitavezető	Hely	MKSZ tag	Jelen volt		
					Más szervezet tagja és vendég	Összesen	
X. 21.	Az új könyvtári törvény és végrehajtási utasítása, valamint a törvény alapján kiadandó jogszabályok; különös tekintettel az önálló felsőoktatási és helyi (vállalati, intézeti) szakkönyvtárakra. Ismertetés és vita.	B. Nagy Ernő	OMKDK	109	17	126	
XI. 24.	Helyi (vállalati, intézeti) információs rendszerek szervezési problémái. A felmérés eredményeinek ismertetése. Előadás és vita.	Bauer József Böjtös Árpád	OSZK	79	9	88	
XII. 17.	Klubest.	Közreműködők: Sándor György; Pálos Miklós	KG TMTI	56	4	60	
1977. I. 6.	Taggyűlés	Vajda Erik Próhle Éva Böjtös Árpád Elnökölt: Kovács Dezső	KG TMTI	164 ^{2/}	5	169	
				ÖSSZESEN:	870	270	1 140

^{2/} Ezen felül képviseltette magát: 118 fő

A tagság aktivitásáról teljesebb képet nyújt annak vizsgálata, hogy az összes tagok közül mi az aránya a rendezvényeken egyáltalán nem, ritkán, rendszeresen, vagy éppenséggel minden esetben résztvevő tagoknak. Az ezzel kapcsolatos adatokat a 2. melléklet tartalmazza.

Az a tény, hogy a tagságnak csaknem fele változatlanul távol maradt a szekció rendezvényeitől, mutatja, hogy még bőven van tennivaló az aktivitás fokozása tekintében. A vezetőségnek 1977 folyamán keresnie kell a lehetőséget – a korábbi években alkalmazottnál hatékonyabb módon – e csoport aktivitásának fokozására.

Ennek ellenére az aktivitás általában kielégítőnek mondható. Figyelembe véve a rendezvények tematikájának sokrétűségét, többé-kevésbé megnyugtató eredmény, hogy a tagság 55%-a vett részt a szekció rendezvényein; még akkor is, ha ezek között többségben vannak azok, akik csupán 1–2 rendezvényen vettek részt. Kialakult az a mag (és ez a tagság mintegy 20%-át teszi ki), amely rendszeres résztvevőnek tekinthető, és amelyre, mint aktívára elsősorban kell a jövőben a szekció tevékenységét építeni.

A tagság aktivitását egyébiránt nemcsak a rendezvényeken való fokozott részvétel, hanem a szekció munkájába való fokozott bekapcsolódás vonatkozásában is

2. melléklet

Az MKE Műszaki Könyvtáros Szekció tagjainak részvétele a szekció rendezvényein

Kategória a részvétel gyakorisága szerint	Rendezvényen résztvevő tagok száma		
	1976-ban		1975-ben
	fő	az összes* tagok %-ában	az összes tagok %-ában
9 vagy annál több rendezvényen vett részt	6	1	2
5 és 8 közötti számú rendezvényen vett részt	26	5	6
3 vagy 4 rendezvényen vett részt	72	15	12
1 vagy 2 rendezvényen vett részt	172	34	36
nem látogatta a szekció rendezvényeit	222	45	44
ÖSSZESEN:	498 fő*	100%	100%

* Nem vettük figyelembe az 1976 utolsó negyedében belépett, valamint a tartósan akadályozott, rendezvényeken meg nem jelent tagokat.

fejleszteni kell. Ezért a vezetőségnek lényeges feladata – és 1976-ban e tekintetben keveset végeztünk – hogy az egyes reszortok, illetve egyes munkafeladatok végrehajtásához *aktív-csoportot* építsen ki.

3. A rendezvények

A szekció rendezvényeit felsoroló *1. mellékletből* is kitűnik, hogy *témaválasztás, illetve metodika tekintetében a korábbi évekhez képest lényeges változás nem volt*; arra törekedtünk, hogy a témák egy része (pl. különféle dokumentumtípusok kezelése stb.) a gyakorlati tudnivalók terén fejlessze a tagság ismereteit; más részük a közvetlen vagy távolabbi jövő figyelembevételével adjon mindenekelőtt módszertani jellegű eligazítást, ismét további témák pedig vagy földrajzilag (nemzetközi kitekin-tést biztosítva), vagy szakmailag (a szorosan vett szakkérdéseken kívüli, pl. közgazdasági kérdések megtárgyalásával) bővítsék a tagság látókörét. Természetesen nem mondtunk le a könyvtárosok személyes szakmai életével kapcsolatos – érdekvédelmi jellegű – témák megtárgyalásáról sem.

A tapasztalatok alapján a jövőben fokozottan kell törekedni arra, hogy a felkért előadókkal való előzetes megbeszélés útján *biztosítsuk az előadások megfelelő színvonalát* (bár e téren jelentős hiányosság nem volt tapasztalható), továbbá lehetőség szerint végleges megoldást kell találni *a rendezvények színhelye* tekintetében, mivel a megnövekedett taglétszám és az ezen keresztül megnövekedett látogató-létszám elhelyezésére az OMKDK Könyvolvasó terme már nem alkalmas.

A rendezvények számszerű adatai a következők voltak:

Előadás vagy tájékoztató és vita		12
Ebből: külföldi előadókkal	2	
más szervezetekkel		
közösen	2	
tapasztalatcserével		
egybekötve	2	
Vitaülés		1
Klubest		1
Taggyűlés		1
		<hr/>
		15

A taggyűlésen a szekció tagjainak 56%-a jelent meg, vagy képviseltette magát.

4. Könyvtárpolitikai tevékenység

A szekció – hagyományaihoz híven – arra törekedett, hogy tagságának véleményét, állásfoglalását, ajánlá-

sait a szakkönyvtári és a műszaki-mezőgazdasági-ter-mészettudományi könyvtárosok érdekeinek védelme cél-jából az érdekelt állami és társadalmi szervek tudomására hozza. A beszámolási időszakban *a szekció két témakör-ben fogadott el ajánlásokat*:

a gyártmányismertető dokumentumok kezelése és az azokról szóló tájékoztatás, illetve

a könyvtárasképzés egyes aktuális kérdései (minde-nekelőtt a főiskolai végzettség eléréséhez szükséges államvizsga) témaköreiben.

Az ajánlásokat az MKE elnöksége elfogadta és az illetékesekhez továbbította; bizonyos vonatkozásaikban már eredmények is születtek.

A szekció úgy határozott, hogy – mivel mind a szakkönyvtárügy, mind a szakkönyvtárosok szempontjából kiemelkedő fontosságú, a szekció által is már régebben ajánlások formájában érintett kérdéssről van szó – az előttünk álló időszakban továbbra is *kiemelkedően kell foglalkozni a könyvtárasképző szaktanfolyamot végzettek államvizsgázásának elősegítésével, támogatásával*. Emellett azonban továbbra is figyelemmel kell kísérni a legfontosabb olyan könyvtárpolitikai és tájékoztatásügyi kérdéseket, amelyek a szakkönyvtárosokat érintik és azokban a bevált módon állást kell foglalni.

5. Továbbképzés

Az előadásokon – a havonkénti rendezvények kere-teiben – folytatott továbbképzés mellett a szekció kifejezetten továbbképzési akciókat is szervezett.

Az *Osztályozási és Indexelési Bizottsággal* közösen megszerveztük a *tezauruszkészítési* tanfolyamot. A tan-folyamot az eredeti tervek szerint egy év alatt szerettük volna lebonyolítani közös elméleti foglalkozás és három turnusba sorolt, összesen 9 szakcsoportban lebonyolítan-dó gyakorlati tezauruszkészítési foglalkozások keretében. Az elméleti foglalkozásokat a tervek szerint meg is tartottuk, bár az írásbeli tananyag kiküldése 1977 januárjára húzódott át. A gyakorlati foglalkozásokat sajnos csak az első turnusban tudtuk lebonyolítani és ennek utolsó foglalkozása is áthúzódott 1977-re. A terveinkhez képest bekövetkezett lemaradást elsősorban a jórészt társadalmi munkában oktató tagtársaink elfog-laltsága idézte elő.

A szekció változatlanul fontos feladatának tekintette és tekinti a tagok *nyelvismeretének* bővítését. Ezért – korábbi évek gyakorlatának megfelelően – részvételi lehetőséget biztosítottunk, illetve csoportokat szerveztünk művelődési házak nyelvtanfolyamain való részvétel-re. A jelenlegi – nem teljes – adatok szerint mintegy 35 fő tanul nyelveket a szekció szervező-közvetítő munkája révén a Marcibányi téri Művelődési Házban.

6. Kapcsolatok az MKE elnökségével és titkárságával, valamint más belföldi szervekkel

Az elnökséggel és a titkársággal zökkenőmentes és jó kapcsolatokat tartottunk fenn. A szekció vezetősége és tagjai – amennyiben ilyen kérés felmerült – igyekeztek segítséget nyújtani a titkárság munkájában.

A szekció rendezvényeiről, vezetőségi üléseiről stb. az elnökséget és a titkárságot rendszeresen tájékoztattuk. A szekció vezetősége a titkárság tevékenységéről – a minden tagnak kiküldött havi tájékoztató mellett – elsősorban az elnökségi ülések révén tájékozódik. Ez az információáramlás általában megfelelő, egyes esetekben azonban célszerű lenne, ha a szervezetek vezetői, illetve az elnökség tagjai az elnökségi ülések közötti időszakban és a tájékoztató kiküldésénél gyorsabban és operatívabban információt kapnának a titkárság tevékenysége során felmerült kérdésekről, illetve az általuk végrehajtandó feladatokról. Az MKE egyéb szervezetei közül a Műszaki Könyvtáros Szekció elsősorban az *Osztályozási és Indexelési Bizottsággal* tartott fenn élénk kapcsolatokat (a tezauszuszkészítési tanfolyam közös megszervezése stb.), de közös rendezvényt szervezett a *Bibliográfiai Bizottsággal* és számos tagja vett részt a *Könyvtárgépesítési Bizottság* munkájában.

Más belföldi társadalmi szervezetek közül a MTESZ Tájékoztatói Tudományos Társaságával tartunk fenn kapcsolatokat. Ez a kapcsolat azonban – részben a mi hibánkból – az elmúlt évben meglehetősen formális volt.

A szekció továbbra is anyagi támogatást kapott több könyvtártól, illetve könyvtárat fenntartó intézménytől. Emellett jelentősen segítették munkánkat rendezvények lebonyolításához és máshoz adott segítségükkel: az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ, az Országos Széchenyi Könyvtár, a Kohó- és Gépipari Tudományos és Műszaki Tájékoztató Intézet, a Kossuth Lajos Tudományegyetem Központi Könyvtára, valamint a Debreceni Agrártudományi Egyetem Központi Könyv-

tára. Minden olyan esetben, amikor ezt kértük, segítséget, illetve támogatást kaptunk a Kulturális Minisztérium Könyvtári Osztályától is.

7. Nemzetközi kapcsolatok

A szekció a beszámolási időszakban nemzetközi rendezvényt – a külföldi előadókkal megtartott összejöveteleken kívül – nem szervezett.

Az NDK *Könyvtári Egyesületének Műszaki Könyvtári Szekciója* meghívására szekciónkat 5 tagú küldöttség képviselte az NDK-beli szekció ötödik szakmai ülészakán. A magyar delegáció résztvevői hozzászólásokkal igyekeztek gazdagítani az ülészak programját és a delegáció tapasztalatairól újtjelentésben számoltak be.

Szintén az NDK Könyvtári Egyesületének Műszaki Könyvtári Szekciójával – az elnökség, valamint a Kulturális Minisztérium Könyvtárügyi Osztályának jóváhagyásával – együttműködési szerződést kötöttünk, amelyet 1977-től folyamatosan végrehajtottunk, ezzel is tovább építve a két szekció között már korábban kiépített kapcsolatokat.

A szekció tagságát tájékoztattuk az IFLA tevékenységéről; az IFLA Szakkönyvtári Szekciójában végbement változásokról. Az IFLA 1976. évi közgyűlésén a szekció elnöke részt vett és ott – a véglegesen csak a brüsszeli ülésen megalakuló – szakkönyvtári osztály ideiglenes titkárává választották.

8. Gazdálkodás

A szekció költségvetési tervének teljesítéséről külön kimutatás készül. Az MKE Ellenőrző Bizottságának vizsgálata a szekció nyilvántartásában és gazdálkodási tevékenységében hiányosságot nem észlelt.

MÉG KAPHATÓ

Dr. BUZA Péter: A szóbeli közlésmód helye és szerepe a tudományos-műszaki tájékoztatásban. 1975. 170 p.

45 Ft.

[Módszertani Kiadványok 42. sz.]

HERPAY Balázné Dr.: A szakmai információk áramoltatása és az információszükséglet elemzése a mezőgazdaságban. 1975. 168 p.

45 Ft.

[Módszertani Kiadványok 43. sz.]

A szerző vizsgálatok és a szakirodalom alapján azt kívánja bizonyítani, hogy a szóbeli közlésmód – konferenciák, értekezletek, „folyosói” beszélgetések – a szakmai tudományos tájékoztatás nélkülözhetetlen részei és törvényszerűségeinek eddignél alaposabb vizsgálata a tájékoztatásügy elsőrendű feladata.

A tudományos-műszaki információ szerepe egyre lényegesebbé válik hazánk mezőgazdaságában is.

A szerző egyrészt a mezőgazdasági tájékoztatás számára fontos módszertani kérdéseket kívánja tisztázni, másrészt adalékokkal szolgál a mezőgazdaság információs rendszeréhez. A könyv gyakorlati javaslatokat is tartalmaz az információ áramoltatás megújítására.

Megrendelhető: az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ Terjesztési Osztályától 1428 Budapest Pf. 12.